Noord- en Oost-Gelderland

Aan: de raden van de gemeenten die deelnemen in GGD Noord- en Oost-Gelderland

verzonden per e-mail

Kenmerk: JB/thn/23-dir 005
Datum: 13 maart 2023
Behandeld door: M. de Vries
E-mail: m.devries@ggdnog.nl
Telefoonnummer: 088 443 3401
Onderwerp: Uitgangspunten begroting 2024 GGD NOG

Geachte raden,

Jaarlijks sturen wij de uitgangspunten voor de nieuwe begroting aan de raden van de gemeenten die deelnemen in GGD Noord- en Oost-Gelderland (GGD NOG). Hierbij ontvangt u de Uitgangspuntenbrief 2024.

1 Andere aanpak dan voorgaande jaren

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) schrijft voor dat wij als dagelijks bestuur vóór 30 april de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor de begroting van het volgende jaar aan de raden zenden (art. 34b Wgr). De afgelopen jaren hebben wij in december een uitgangspuntennota toegezonden aan de raden, met de mogelijkheid om hierop in het voorjaar een zienswijze in te dienen.

Deze keer kiezen wij voor een uitgangspuntenbrief, waarbij wij ervan afzien de raden uit te nodigen om een zienswijze in te dienen. Dit is ook gemeld in de brief d.d. 15 december 2022 over planning GGD NOG 2023. Met de mogelijkheid een zienswijze in te dienen op de uitgangspunten beoogden wij de raden vroegtijdig betrekken bij de begroting. In de praktijk ervaren veel gemeenten deze procedure echter als een herhaling van zetten met de – wettelijk verplichte – zienswijzenprocedure voor de programma-begroting. Wel hebben wij – anders dan voorheen – de uitgangspuntenbrief vóór toezending aan de raden besproken met het algemeen bestuur (AB) van de GGD, op 23 februari 2023. Daarom ontvangt u deze uitgangspuntenbrief ook later dan de laatste jaren gebruikelijk was.

Wij zijn overigens in gesprek met de gemeenten over de begrotingscyclus van de GGD. De aanleiding hiervoor is de wijziging van de gewijzigde Wgr per 1 juli 2022 (zie ook bij onderdeel 3.3. en 4.2).

2 Inhoudelijke ontwikkelingen 2024

2.1. Gezond leven en preventie

Het kabinet en o.a. de gemeenten, zorgaanbieders en zorgverzekeraars hebben het Integraal Zorgakkoord (IZA) opgesteld, voor een goede, toegankelijk en betaalbare zorg. Onderdeel hiervan is dat mensen worden geholpen met een gezonde manier van leven. Gemeenten spelen een belangrijke rol bij het versterken van preventie. Dit is o.a. uitgewerkt in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Verder stelt het rijk budget beschikbaar aan gemeenten via een Brede Specifieke Uitkering (SPUK) voor gezondheid, sport, cultuur en sociale basis.

Het doel is meer structureel en integraal te werken aan gezondheidsbevordering. Per (zorgkantoor)regio wordt een preventie-infrastructuur opgezet. Hierbij heeft de GGD een rol als adviseur. Wij streven er naar dat in 2024 - samen met de gemeenten en andere betrokken partijen - de bijdrage van de GGD in preventie-infrastructuur in de (sub)regio's binnen Noord- en Oost-Gelderland duidelijk is vastgelegd.

2.2. Versterking pandemische paraatheid en bestrijding COVID-19

Bij de aanpak van de COVID-19 pandemie zijn bestaande structuren en praktijken vaak niet toereikend gebleken. Om beter voorbereid te zijn op een toekomstige pandemie heeft het kabinet het Beleidsprogramma pandemische paraatheid opgesteld. Onderdeel hiervan is dat de Landelijke Functionaliteit Infectiebestrijding (LFI) start in de loop van 2023, als onderdeel van het RIVM. De minister van VWS krijgt hiermee meer mogelijkheden voor centrale aansturing.

Daarnaast stelt VWS de komende jaren incidenteel en structureel geld beschikbaar voor versterking van de infectieziektebestrijding bij de GGD'en. Doelen zijn vergroting van de capaciteit en kwaliteit van de infectieziektebestrijding, versterking van de samenwerking tussen GGD'en een betere informatievoorziening.

Voor de COVID-19-bestrijding compenseert het ministerie van VWS voor de periode 1 januari 2023 tot 1 juli 2023 de specifieke meerkosten als gevolg van de opdrachten voor testen, bron- en contactonderzoek en vaccineren. Het gaat hierbij om een meerkostenregeling van de Wet publieke gezondheid (Wpg). VWS heeft de kaders vastgelegd in de kaderbrief van 18 november 2022. Voor de periode na 1 juli 2023 is er nog geen duidelijkheid. Wij verwachten dat de COVID-bestrijding een onderdeel van de pandemische paraatheid wordt.

2.3. Samenwerking forensische geneeskunde GGD'en Oost-Nederland

De vijf GGD'en in Oost-Nederland (Gelderland en Overijssel) willen samenwerken voor de uitvoering van de forensische geneeskunde (forensisch medisch onderzoek, medische arrestantenzorg en lijkschouw). Deze samenwerking is noodzakelijk vanwege het grote tekort aan forensisch artsen. Ook wil de Politie - de opdrachtgever voor forensisch medisch onderzoek en medische arrestantenzorg - graag samenwerking op de schaal van de politie-eenheid Oost-Nederland.

De vijf GGD'en intensiveren stapsgewijs de samenwerking en werken toe naar het samenwerkingsmodel van een centrum-GGD. GGD NOG is beoogd centrum-GGD, waar alle forensisch professionals worden ondergebracht. De vijf GGD'en blijven gezamenlijk verantwoordelijk voor de exploitatie en de risico's. Wij verwachten dat de GGD-besturen in 2023 een besluit nemen over de samenwerking. In 2024 moet de samenwerking in de centrum-GGD operationeel zijn.

2.4. Borging Wmo-toezicht

De staatssecretaris van VWS is bezig met de verbetering van de uitvoeringspraktijk van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo). Onderdeel hiervan is een meer volwaardige Wmo-toezichtfunctie. De staatssecretaris wil het gemeentelijk toezicht steviger in de wet verankeren en een landelijk stimulerings- en implementatieprogramma uitvoeren, o.a. met GGD GHOR Nederland.

GGD NOG voert (delen van) het Wmo-toezicht uit als plustaak in opdracht van de gemeenten. In overleg met de gemeenten bekijken wij hoe het Wmo-toezicht in de regio Noord- en Oost-Gelderland kan worden versterkt. Hierbij nemen wij ook het voornemen mee om meerjarige afspraken te maken voor

plustaken die naar hun aard structureel zijn. Dit vloeit voor uit de zogenoemde Takendiscussie die in november 2021 is afgerond (zie hierna onder 3.1.)

3 Bestuurlijke ontwikkelingen 2024

3.1. GGD NOG Robuust

In november 2021 heeft het (vorige) algemeen bestuur de zogenoemde Takendiscussie afgerond. Het AB heeft toen besloten tot het aanpakken van een zevental aandachtspunten. Hiervoor hebben de gemeenten extra geld beschikbaar gesteld, deels structureel en deels incidenteel.

Het AB-besluit voeren wij uit in het programma GGD NOG Robuust, dat loopt tot en met 2026. Wij rapporteren over de voortgang aan het AB en houden ook de raden op de hoogte.

3.2. Bestuursagenda 2023-2027

Het nieuwe GGD-bestuur, met de in 2022 aangetreden wethouders publieke gezondheid, stelt een Bestuursagenda GGD NOG op voor de bestuursperiode 2023 – 2027. Wij verwachten dat wij de concept-bestuursagenda in april 2023 aan de gemeenteraden voorleggen. Daarbij willen wij u de mogelijkheid bieden om een zienswijze in te dienen.

Het AB stelt de bestuursagenda vervolgens vast in september 2023. De Bestuursagenda is het beleidskader voor de GGD in deze bestuursperiode.

3.3. Wijziging gemeenschappelijke regeling GGD NOG

Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Deze wijziging heeft als doel versterking van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen en versterking van de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden. Bij de wetswijziging gaat het om een adviescommissie met raadsleden, burgerparticipatie, actieve informatieplicht, evaluatie van de gemeenschappelijke regeling (GR) en de begrotingscyclus.

Een deel van de wijzigingen moet worden verwerkt in de gemeenschappelijke regeling die de colleges van B&W hebben getroffen voor de GGD. In het najaar 2022 zijn wij gestart met het ophalen van opvattingen en ideeën bij de gemeenten. Wij streven naar afstemming met de Veiligheidsregio NOG, die eenzelfde traject doorloopt. Zoals het er nu uitziet, kunt u als gemeenteraad in de periode april-juni 2023 uw zienswijze geven op de voorgestelde wijziging van de GR GGD NOG. Vervolgens beslist u in het najaar 2023 over de toestemming aan het college van B&W voor de (definitieve) wijziging van de GR.

3.4. Wijzigingen Wet publieke gezondheid

Na de ervaringen met de COVID-19-pandemie wil de regering de wettelijke kaders voor de bestrijding van infectieziekten verbeteren. De aanpassing van de Wet publieke gezondheid (Wpg) komt de komende tijd in een aantal tranches tot stand. Een van de onderwerpen is versterking van de landelijke aansturing van GGD'en. Dit raakt ook de positie van de voorzitter van de veiligheidsregio, die op grond van de Wpg zorgdraagt voor de bestrijding van zogenoemde A-infectieziekten. De VNG en GGD GHOR Nederland zijn betrokken bij de wetswijzigingen.

Wij volgen de ontwikkelingen en reageren zo nodig.

4 Financiële ontwikkelingen 2024

4.1. Veranderingen in begrotingscyclus

Zoals hierboven al gezegd leidt de wijziging van de Wgr tot aanpassing van de begrotingscyclus (planning- en controlcyclus). De gemeenteraden hebben voor hun zienswijzen nu 12 weken (i.p.v. 8) en het dagelijks bestuur moet de raden voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd informeren over zijn oordeel over de zienswijzen.

Over de aanpassing van de begrotingscyclus zijn wij met de gemeenten in gesprek (zie ook bij onderdeel 3). Wij bepleiten daarbij om aantal begrotingswijzingen terug te dringen. Daarom presenteren wij voorstellen voor aanpassing van de begroting 2024 niet meer in een afzonderlijke begrotingswijziging, maar nemen wij deze als een herkenbaar onderdeel op in de concept-Programmabegroting 2024.

4.2. Invoering Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) gedeeltelijk in werking getreden. Deze wet geeft de actieve en passieve openbaarmaking van overheidsinformatie een nieuwe basis, verankert het recht op toegang tot informatie en beoogt de informatievoorziening van de overheden te verbeteren. De Woo vervangt de Wob (Wet openbaarheid van bestuur).

GGD NOG moet als gemeenschappelijke regeling voldoen aan de Woo. Hiervoor maakt de GGD kosten. Wij doen in de Programmabegroting 2024 een voorstel voor verhoging van de inwonerbijdrage als de dekking van de kosten die GGD NOG maakt.

4.3. Invoering functiewaardering HR21

In de vergadering van 8 juli 2021 informeerden wij het AB over de invoering van het functiewaarderings-systeem HR21. Het huidige systeem is toe aan een grondige actualisering. Aan de herwaardering van functies zijn kosten verbonden, geraamd op oplopend tot maximaal € 450.000 in 2026. De GGD werkt in 2023 aan de (uitgestelde) integrale invoering van HR21. Wij verwachten dat de financiële gevolgen aan de orde komen bij de begroting 2025 en 2026.
In 2022 is vooruitlopend op de integrale invoering van HR21 de functie van verpleegkundige geherwaardeerd en hoger ingeschaald. Hierbij liep GGD NOG achter op andere GGD'en. Het algemeen bestuur heeft er op 17 november 2022 mee ingestemd deze kosten in 2023 te dekken met een eenmalige bijdrage van de gemeenten(€ 94.000). In de Programmabegroting 2024 stellen wij als dekking voor deze kosten een verhoging van de inwonerbijdrage voor.

4.4. Verhoging bedrag voor onvoorzien

De afgelopen tijd zijn vanuit het algemeen bestuur en de gemeenteraden signalen gekomen om het aantal begrotingswijzigingen bij GGD NOG te verminderen. Eén van manieren om hieraan tegemoet te komen is in de programmabegroting 2024 een extra bedrag onvoorzien op te nemen. Nu is er in de GGD-begroting slechts beperkte ruimte om tegenvallers op te vangen. Wij willen met een voorstel komen om de post onvoorzien te verhogen van 1% van de begroting naar 1,5% (ongeveer € 100.000) om zo nodig onvoorziene, niet beïnvloedbare meerkosten te kunnen opvangen. Bij de jaarrekening vindt de verantwoording achteraf plaats conform de reguliere afspraken.

4.5. Indexering 2024

Het algemeen bestuur heeft in zijn vergadering van 21 november 2019 de indexeringssystematiek vastgesteld. Deze systematiek gaat uit van:

- het basisjaar is het jaar van de begroting minus twee jaar;
- de indexcijfers uit de CPB-kortetermijnraming van september;
  (NB In de oorspronkelijke afspraken was de december-raming de basis, maar het CPB publiceert alleen nog ramingen in september en maart. Voor de uitgangspuntennota maken we vanaf 2023 gebruik van de CPB-cijfers uit de september-raming.)
- de verdeling van de kosten in 70% loonkosten (loonvoet sector overheid) en 30% materiële kosten (prijs overheidsconsumptie, netto materieel).

Op basis van de actuele informatie van het CPB (Centraal Planbureau) stellen we voor de indexering van de inwonerbijdrage voor de deelnemende gemeenten voor het jaar 2024 vast te stellen op 5,99%.

De gebruikte indexcijfers zijn:

- Loonkosten 4,2% (loonvoet sector overheid septembercirculaire 2022)
- Materiële kosten 2,4% (prijs overheid consumptie netto materiaal septembercirculaire 2022).

Omschrijving	Ontwikkelingen 2023	Indexcijfer 2024	Indexering begroting 2024
Loonkostenindex	0,20%	4,20%	4,40%
Materiële kostenindex	7,30%	2,40%	9,70%
Gewogen Index	2,33%	3,66%	5,99%

Tot slot wijzen wij u op enkele aandachtspunten. Wij willen benadrukken dat de GGD - net als de gemeenten – wordt geconfronteerd met onzekerheden rond de kostenstijgingen. Voor GGD NOG is vooral de ontwikkeling van salariskosten in de cao van belang. Daarnaast vragen de huidige maatschappelijke ontwikkelingen en de toenemende eisen in de bedrijfsvoering ook meer van de GGD-organisatie. Uiteraard zetten wij ons in om de beschikbare middelen optimaal in te zetten. Belangrijk is echter ook dat de GGD zijn taak in de publieke gezondheid voor de inwoners van de regio Noord- en Oost-Gelderland goed kan vervullen.

5 Nadere informatie

Als u vragen heeft, kunt u contact opnemen met:

- R. Schwebke, controller (tel. 088 443 3525, e-mail r.schwebke@ggdnog.nl), of
- M. de Vries, beleidsadviseur (tel. 088 443 3401, e-mail m.devries@ggdnog.nl).

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur,

drs. J.J. Baardman,
directeur publieke gezondheid

drs. E.J. Huizinga MBA,
plaatsvervangend voorzitter